

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine
Murska Sobota
Št. 1
Leto: VII
14. januar 1982

VSEBINA 1. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- ZEMLJIŠKA POLITIKA IN IZVAJANJE ZAKONOV S PODROČJA KMETIJSTVA V OBČINI MURSKA SOBOTA
- STANJE ŽIVINOREJE IN ŽIVILSKE PREDELAVE

BESEDA DELEGATOM

S posodabljanjem kmetijske proizvodnje in z uvajanjem novih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu ne moremo biti zadovoljni, so ugotovili na 11. seji CK ZKS. V veliki meri je to pogojeno s počasnim uveljavljanjem veljavne kmetijske zakonodaje. Vendar pa se odločnejših premikov lahko nadajamo le, če nam bo, seveda s političnimi in samoupravnimi sredstvi, uspelo v naša skupna prizadevanja vključiti slehernega kmeta, njegove zadruge in subjektivne sile, ki lahko k temu pripomorejo.

Javna razprava o uveljavljanju kmetijske zakonodaje, ki jo bo vodila SZDL mora zato zajeti slehernega kmeta, delavca, temeljno združeno organizacijo, krajevno skupnosti in družbenopolitične organizacije. Sklenili jo bomo v mesecu februarju, ko bodo o tej problematiki spregovorili tudi delegati v zborih občinske skupščine. Osnova za to obravnavo pa je gradivo, ki ga objavljamo v letošnji prvi številki Delegatskega vestnika.

– Povzetek poročila kmetijske zemljiške skupnosti o zemljiški politiki v občini in izvajanju zakonov s področja kmetijstva s sklepi Izvršnega sveta

1. VARSTVO KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Z zakonom o kmetijskih zemljiščih iz leta 1973 so bile občine dolžne z občinskimi plani določiti razvrstitev zemljišč v dve območji, na zemljišča, ki so trajno namenjena za potrebe kmetijstva in ostala zemljišča ter na ta način zavarovati najboljša kmetijska zemljišča pred drugimi uporabniki prostora.

V občini Murska Sobota je že bil sprejet srednjeročni družbeni plan, ki vsebuje tudi prostorski del plana, s katerim so kmetijska zemljišča razvrščena v smislu navedenega zakona, zato se varstvo kmetijskih zemljišč v polni meri že izvaja kot je to določeno v prostorskem delu tega plana.

2. IZKORIŠČENOST KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

V murskosoboški občini imamo 43.000 ha kmetijskih zemljišč, ki so razdrobljena v 131.000 parcelah. Po podatkih krajevnih skupnosti je v letu 1981 bilo 123 ha neobdelanih zemljišč. Neobdelana zemljišča so v glavnem na Goričkem in se jih po večini ne da strojno obdelovati, razen 14 ha v Lipi, ker po izvedeni komasaciji kmetje nočejo prevzeti novih parcel. Kot za ostalo Slovenijo, so tudi za našo občino značilni nizki povprečni hektarski pridelki, posebno v delu zasebnega sektorja, kar kaže na to, da so večji problem slabo obdelana kmetijska zemljišča, ki bi ob primernih agrotehničnih ukrepih lahko dajala dosti večje pridelke. Opozoriti pa je treba na to, da so hektarski donosi v organiziranem

zadružnem delu kmetijsko proizvodnje precej višji od povprečja in dosegajo donose kot so v družbenem sektorju.

3. MELIORACIJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

V srednjeročnem obdobju 1976–1980 smo v občini M. Sobota meliorirali 893 ha kmetijskih zemljišč, od tega 460 ha družbenih in 433 ha zasebnih zemljišč. Poleg teh melioracij smo v občini izvedli tudi takojmenovane male melioracije na površini 962 ha. Ta dela so bila izvajana na komasacijskih območjih Lipa, Bogojina in Čekečka vas.

Ena osnovnih ovir za hitrejšo izvajanje melioracij je bila v dolgotrajnem postopku pridobivanja soglasij lastnikov-uporabnikov zemljišč, kjer še vedno obstaja bojazen o podružbljanju zemljišč. S spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih (Ur. list SRS št. 11/81) je ta problem odpravljen. Melioracije in komasacije, ki so predvidene v družbenem planu občine, se tretirajo tako, da že vsebujejo soglasja lastnikov za izvedbo melioracij in komasacij. Samo izvajanje melioracijskih del pa je prepočasno in dostikrat nesolidno, kar povzroča nervozo med udeleženci in izvajalcem, krivdo teh opazanj pa je pripisati tako enim, kot drugim.

4. KOMASACIJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

V SR Sloveniji je bilo v srednjeročnem obdobju komasiranih 2.770 ha kmetijskih zemljišč. V občini M. Sobota pa 1.097 ha, kar predstavlja 40 % vseh komasiranih zemljišč v SR Sloveniji.

Ne moremo trditi, da so že premagani pomisleki proti komasacijam s strani lastnikov zemljišč, kljub temu, da je v zadnjih letih na tem področju storjen korak naprej. Posebno mali kmetje, polkmetje in ostareli kmetje se ne odločajo za nove ukrepe. Zlasti v ravninskih predelih občine, kjer je razdrobljenost zemljišč največja, zložba zemljišč še ne uspeva tako kot bi bilo to zaželeno. Da komasacije kot ena najpomembnejših agrarnih operacij niso pridobile ustreznega mesta je tudi razlog v dokaj zahtevnem postopku, poleg tega pa je zelo draga. Ker občina v ta namen nima potrebnih sredstev, so komasacije v celoti odvisne od financiranja republike.

5. STATUS KMETA

Z zakonom o kmetijskih zemljiščih je bil uveden nov pojem, to je status kmeta. To z namenom, da naj imajo zemljo tisti, ki jo obdelujejo. Nadalje je določeno, da nekmetje lahko imajo v lasti samo 1 ha skupne zemlje, od tega pa največ 0,50 ha gozda ali 0,50 ha vinograda, kmetijskega zemljišča pa ne morejo imeti na tistem območju, kjer so po prostorskem planu namenjena za trajno kmetijsko proizvodnjo.

K reševanju tega vprašanja v naši občini še nismo pristopili, razen tega, da so bile zbrane prijave o zemljiščih nekmetov in je bilo izdanih 26 pozitivnih in 6 negativnih odločb o statusu kmeta.

Vsekakor bo potrebno pristopiti k izvajanju teh zakonskih določil. Tako se bo sprostilo nekaj kmetijskih zemljišč, ki so sedaj v večini slabo obdelana.

6. PROMET S KMETIJSKIMI ZEMLJIŠČI

Promet kmetijskih zemljišč se je v zadnjem srednjeročnem obdobju precej povečal. To velja predvsem za družbeni sektor, saj je KG Rakičan v letih 1976—1980 odkupilo 850 ha in KZ Panonka 70 ha. V letu 1981 pa sta ti organizaciji odkupili nadaljnjih 110 ha zemljišč. Večina zemljišč 90 % (KG Rakičan) je bilo odkupljenih na ravninskem predelu občine, dočim je KZ odkupovala na območju Hodoš-Salovci. Izhajajoč iz navedenih podatkov je razvidno, da se je podružbljanje kmetijskih zemljišč vršilo le na dveh področjih občine. Nihče pa ni zainteresiran za odkup na

ostalem področju, kjer je ponudba kmetijskih zemljišč in gozda veliko večja.

Da bi preko odkupa pospešili podružbljanje tako kmetijskih zemljišč kot gozda, bi bilo potrebno razmisliti o organizaciji enotne zemljiške službe v okviru zainteresiranih organizacij, ki bi opravljala oz. vršila odkup vseh ponujenih zemljišč.

7. PREŽIVINSKO VARSTVO KMETOV

V letu 1979 je bil sprejet zakon o preživninskem varstvu kmetov, s katerim je urejeno vprašanje preživninskega varstva ostarelih in onemoglih kmetov. Na ta način si ostareli kmet lahko pridobi preživnino, če odda družbeno-pravni osebi najmanj 2 ha kmetijskih zemljišč ali 3 ha gozda in pod pogojem, da je star 65 let moški ali 60 let ženska.

Od sprejetja zakona je v naši občini že uveljavilo preživninsko varstvo 5 ostarelih kmetov. V vseh primerih je zemlji v smislu 6. člena tega zakona prevzelo KG Rakičan. Pri Kmetijski zemljiški skupnosti pa je evidentiranih nadaljnjih 25 ostarelih kmetov na Goričkem, ki bi želeli uveljaviti preživninsko varstvo, vendar ni zainteresirane kmetijske organizacije, ki bi bila voljna prevzeti njihova zemljišča. Kmetijska zemljiška skupnost bo vse evidentirane primere obravnavala in jim omogočila pridobitev preživnine na podlagi začasnega prevzema zemljišč.

8. ZAŠČITENE KMETIJE

V letu 1973 je bil sprejet zakon o dedovanju kmetijskih in zasebnih kmetijskih gospodarstev. Ta zakon na poseben način ureja dedovanje kmetijskih zemljišč in kmetijskih gospodarstev tako, da omejuje drobitev kmečkih gospodarstev, krepi ekonomsko zmogljivost ter socialno varnost prevzemnikov kmetij, ki bodo nadaljevali s kmetovanjem.

Na tej podlagi je v naši občini že v letu 1977 bil sprejet odlok o zaščitenih kmetijah. Po tem odloku je bilo 2394 zaščitenih kmetij. Kmetijska zemljiška skupnost je v letu 1981 napravila revizijo tega odloka. Pri reviziji je bilo 279 kmetij ertanih, 289 kmetij pa je bilo na novo predlaganih za zaščitenost kmetije.

— Ugotovitve in sklepi Izvršnega sveta

Izvršni svet je na seji 27/10—1981 razpravljal o poročilu Kmetijske zemljiške skupnosti, skupno s poročilom o izvajanju zakonov s področja kmetijstva, ki ga je obravnavala Skupščina SR Slovenije.

Predvsem je ugotovil, da obstoječa kmetijska zakonodaja zagotavlja potrebne pogoje za razvoj panoge in za reševanje prisotnih problemov v proizvodnji hrane, vendar se vrsta določil tudi ne izvaja. Na področju zemljiške politike so bili doseženi določeni uspehi, predvsem v tem, da se je izboljšal odnos do kmetijskih zemljišč, da je bil sprejet sočasno s srednjeročnim družbenim planom tudi njegov prostorski vidik z ustrezno razvrstitvijo zemljišč, da so stekle komasacije in melioracije na površinah v lastnini in, da se je pokazal interes za preživninsko varstvo. Še vedno pa je na nekaterih področjih prisotna neučinkovitost, prepovednost in premajhna koordinacija. To predvsem velja za določbe zakona o statusu kmeta, za prilagajanje obsega zemljišč zemljiškemu maksimumu, za premajhen obseg opravljenih melioracij in za vzpostavitev ustrezne evidence o neobdelanih zemljiščih.

Izvršni svet je ugotovil, da obseg neobdelane zemlje v občini ni toliko problematičen, kakor so to večje površine slabo obdelane zemlje in tudi zatravljane takih površin, ki so znotraj izrazitih ornih kompleksov. Ob tem pa primanjkuje zemlje za obdelavo, tako v družbeni proizvodnji kakor tudi družbeno organizirani proizvodnji, oziroma proizvajalcem, ki so v sodelovanju s kmetijsko zadrugo usmerili svojo proizvodnjo v večjo prirejo mesa in mleka, ali tudi v večjo proizvodnjo pšenice in industrijskih rastlin. Ovira za hitrejšo in učinkovitejšo vključevanje zemlje v organizirano proizvodnjo je predvsem v neugodni posestni strukturi in tudi neugodni parcelni strukturi na območjih, kjer bi se jo sicer s prodajo ali zakupom lahko vključilo v intenzivno obdelavo. Hitrejšo vključevanje zemlje v intenzivnejšo družbeno obdelavo zaostaja tudi zato, ker niso določene dolgoročne razvojne usmeritve, predvsem na goričkem predelu občine, na katerem odkupujejo kmetijsko organizacije zemljo le na ožjem območju.

V reševanje vprašanj zemljiške politike je premalo vključeno tudi obravnavanje gozdnih zemljišč, ki so prav tako zakonsko opredeljena glede na posest, promet in varstvo. Na tem področju se kažejo negativna gibanja v povečanem prometu gozdnih površin v korist nekmetov in stagnacija v rasti površin gozdnogospodarske organizacije.

Glede prostorskih operacij je bil izvršni svet mnenja, da je s štirimi obsežnimi komasacijami zemljišč, ki zavzemajo 40 % vseh komasacij v SR Sloveniji bil storjen pomemben napredek, predvsem v premagovanju nezaupanja in prepričanju v njihovo koristnost. Težave, ki so spremljale komasacije, so v sorazmeroma zapletenem postopku, v premajhnem sodelovanju med udeleženci in organi, v nedoločenih nalogah izvajalca in tudi v premagovanju tistih težav, ki izvirajo iz izkušenosti ter usposobljenosti. Melioracije v občini niso zavzele večjega obsega, predvsem na zemljiščih v lastnini. Na dosedanjem obsegu pa so bile

dosežene organizacijske izkušnje, ki jih bo mogoče uporabiti na načrtovanem območju levega brega Ledave.

Izvršni svet je tudi ugotovil, da je pri izvajanju kmetijske zemljiške politike bila aktivno vključena Kmetijska zemljiška skupnost, ki je predvsem posvečala pozornost varstvu zemljišč, komasacijam, malim melioracijam, izdelavi projektov za melioracije in vprašanjem preživninskega varstva kmetov, kjer pa je zaostanek povzročilo zaostajanje v sprejetju pozakonskih dogovorov in navodil.

Glede socialne varnosti in preživninskega varstva ostarelih kmetov je izvršni svet bil mnenja, da nad starostno oziroma socialno strukturo tega dela občanov nimamo najboljšega pregleda. Ta bi moral biti osnova za sprejem konkretnega akcijskega programa, ki bi opredelil obseg, naloge in nosilce, predvsem pa učinke preživninskega varstva. Odprto vprašanje preživnin so tudi gozdne površine interesentov, za katere gozdnogospodarska organizacija nima možnosti odkupa. Vsekakor bi učinkovitejšo reševanje nekaterih socialnih problemov, ki so prisotni in tistih, ki se bodo v prihodnjih letih še odpirali, omogočalo tudi hitrejšo uresničevanje ciljev kmetijske politike nasploh.

Izvršni svet je v pogledu izvajanja zakona o združevanju kmetov povzel mišljenje sveta za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL, ki je ugotovil, da je njegovo praktično izvajanje potrebno uresničevati predvsem z neposredno ekonomsko izraženimi interesi kmeta, z uveljavljanjem dohodkovnih odnosov in širitvijo vseh oblik združevanja in sodelovanja. Strinjal se je predvsem tudi z ugotovitvijo, da kmetijskih strokovnjakov v združenem delu ni malo, da pa je njihovo strokovno delo preveč omejeno na administrativno-tehnični odnos in na naloge, ki često niso neposredno vezane na proizvodnjo.

Za boljše uresničevanje ciljev zakonskih predpisov s področja nekaterih kmetijskih zakonov je izvršni svet sprejel še naslednje

SKLEPE:

— nenehno je potrebno spremljati in uveljavljati prostorski del srednjeročnega plana, ga dopolnjevati z vzporednimi prostorskimi načrti (urbanistični načrti, gradbeni načrti) in v letu 1982 pristopiti k izdelavi agrokarte, to je karte razvojnih usmeritev v občini.

NOSILCI: Izvršni svet s pristojnimi upravnimi organi, Kmetijska zemljiška skupnost s kmetijskimi organizacijami in Zavod za ekonomiko in urbanizem.

— uskladiti razvojne načrte temeljne organizacije kmetijskega gospodarstva in temeljnih združnih organizacij kmetijske zadruge, predvsem glede proizvodnih smeri, proizvodnih območij, podružbljanja zemlje, melioracij in drugih razvojnih nalog.

NOSILCI: KG Rakičan, KZ Panonka, SOZD ABC Pomurka;
— vzpostaviti evidenco o neobdelanih in neustrezno obdelanih zemljiščih in ukrepanje po določilih zakona.

NOSILCI: Kmetijska zemljiška skupnost, kmetijski upravni, inšpekcijski organi in krajevne skupnosti;

— poskrbeti za akcijski program oživiljanja kmetijske proizvodnje na Goriškem predelu občine, pričeti postopek za izdelavo agrokarte in usklajeno načrtovati rastlinsko proizvodnjo.

NOSILCI: Izvršni svet — koordinacijski odbor za intenziviranje rastlinske proizvodnje, kmetijske organizacije in Kmetijska zemljiška skupnost;

— dosledneje preverjati, če občani, ki so si pridobili status kmeta, intenzivno obdelujejo zemljo oziroma jo bodo tako obdelovali tisti, ki si status nameravajo pridobiti, ali pa jim je cilj le ohranitev lastnine na zemlji.

NOSILCI: Upravni organ in Kmetijska zemljiška skupnost
— v zakonu določenem roku prilagoditi obseg zemljišč zakonskim določilom o zemljiškem maskimumu.

NOSILCI: Upravni organ za kmetijstvo in premoženjsko-pravne zadeve, upravni organ za geodetske zadeve, zemljiška knjiga, kmetijska zemljiška skupnost v sodelovanju s kmetijskimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi;

— pravočasno pričeti postopek za uvedbo melioracije na površinah, določenih s srednjeročnim razvojnim programom, zagotoviti načrte, sredstva in dokumentacijo in izdelati programe pridelovanja in intenziviranja proizvodnje na melioriranih površinah.

NOSILCI: Kmetijske organizacije (KG, KZ) Kmetijska zemljiška skupnost, Vodna skupnost, Kmetijska organizacija, Kmetijska zemljiška skupnost;

— pri izvajanju zakonov in predpisov, ki se nanašajo na kmetijsko proizvodnjo, kmetijskimi odbori in komasacijsko komisijo ter opredeliti odgovornost za delo ki ga opravi izvajalska organizacija; Zagotoviti tak sestav komasacijske komisije, ki bo lahko polno angažiran na vodenju postopka in predlagati spremembe predpisov, ki bodo poenostavili, skrajšali in pocenili postopek.

NOSILCI: Upravni organ, izvršni svet;
— predložiti do sredine leta 1982 spremembe odloka o zaščitnih kmetijah.

NOSILCI: Izvršni svet;
— kadrovske okrepiti službe in jih usposobiti za naloge predvsem na področju izvajanja melioracij, komasacij, arondacij, odkupa zemljišč, uvajanja preživalskega varstva. Skleniti ustrezen dogovor med organizacijami in skupnostmi za ustanovitev enotne službe, ki bo strokovno usposobljena izvajati začete in dogovorjene naloge celotnega področja zemljiške politike.

NOSILCI: ABC Pomurka, kmetijske organizacije, kmetijska zemljiška skupnost, upravni organi;

— narediti pregled nad starostno strukturo kmetijskih proizvajalcev in narediti akcijski program za izvajanje zakona o preživalskem varstvu ter opredeliti možnosti za vključitev tako pridobljenih zemljišč v družbeno oziroma družbenoorganizirano proizvodnjo.

NOSILCI: Socialne službe, temeljne organizacije in kmetijska zemljiška skupnost.

— Povzetek poročila o stanju živinoreje in živilske predelave s sklepi Izvršnega sveta

1. Položaj živinoreje

Živinoreja in njena predelava je v murskosoboški občini najpomembnejši del agroživilske celote. V njej se ustvari pretežni del dohodka kmetijske proizvodnje. Leta 1980 je v kmetijstvu in v živinoreji bil ustvarjen naslednji promet blaga:

	družb. proizv.	zaseb. proizv.
— živina	152.431.000.—	356.834.000.—
— perutnina	119.156.000.—	272.000.—
— mleko	2.993.000.—	184.073.000.—
— skupaj	274.580.000.—	541.179.000.—
— skupaj v kmetijstvu	366.414.000.—	579.232.000.—
— delež v živinoreji v %	74,9	93,4

V preteklem obdobju je živinoreja dosegla uspešen razvoj, za kar so razlogi v ugodnejšem gospodarskem položaju, dobro organizirani pospeševalni službi, v organizirani kooperaciji, v razvoju predelovalne industrije, v kreditnih možnostih za naložbe, povezanosti proizvajalcev v živinorejski poslovni skupnosti, v raznih oblikah intervencij in v drugem. Za razvojem živinoreje je zastajalo pridelovanje krmil, zaradi česar so nastala neskladja med potrebami in možnostmi v oskrbi s krmo. Vežanost na dokup krme iz uvoza ali domače proizvodnje, ki se nenehno draži, začenja ogrožati ekonomičnost proizvodnje. Več let prisotno neravnovesje med ponudbo in povpraševanjem, kakor razlike med dogovorjenimi, zadržanimi in dejanskimi cenami klavne živine, mesa in mesnih izdelkov, so najbolj prizadele mesno industrijo.

2. Govedoreja

Govedoreja je v panogi najbolj razvita proizvodnja. Na 100 ha obdelovalne površine rodimo 104,8 glav goveda in 51,3 krav, kar je precej nad republiškim povprečjem (63—27).

Število glav goveda se od leta 1975 postopoma znižuje. Usmerjene kmetije in družbena proizvodnja ne povečujejo števila krav in brejih telic v enakem številu, kakor jih opuščajo ostarele in mešane kmetije.

Stalež goveda v petletnem obdobju je bil:

od leta 1971 do 1975	49.138 glav
od leta 1975 do 1980	47.556 glav.

Osnovna čreda se giblje med 21.000 in 23.000 glavami, od tega jih je 20.300 v kontroli proizvodnosti. Število glav v kontroli proizvodnosti se povečuje, število premiranih telic stagnira, povečuje pa se prirast zaradi čedalje bolj intenzivnega pitanja, zmanjševanja števila zaklanih telet in pitanja na višjo težo. Odkup goved je znašal leta 1980 7336 ton in je bil to leto v zadnjem desetletju največji. V odkup je bil delež kooperacijske proizvodnje 80 %, delež družbene proizvodnje 20 %. Večji del ali 84 % odpade na mlado pitano govedo, 14 % na drugo klavno govedo, 1,5 % pa na plemenske živali. Na zgrajena stojišča za pitanje vzredimo premalo telet, število stojišč za molznice pa ne povečujemo. Brez uspeha so dosedaj ostala prizadevanja, da bi telice, ki so namenjene za zakol, obrežili in tako povečali prirajo telet.

Četudi se je v zadnjih petih letih število premiranih telic povečevalo, to na število osnovne črede ni bistveno vplivalo. Razlog je v rastoči prodaji plemenskih telic v druga ombočja. V letu 1980 je bilo premiranih 2484 telic. Prodali smo jih 705, kupili pa 118 in s tem dosegli remont v višini 10,4 %. Stanje po območjih temeljih združnih organizacij pa je različno. Največji je na območju TZO Cankova (17 %), najmanjši pa na območju TZO Beltinci (6 %).

V selekciji je bil v govedoreji dosežen pomemben napredek. Leta 1970 je bilo v kontroli proizvodnosti le 648 krav s povprečno mlečnostjo 3337 litrov. Leta 1980 smo imeli pod kontrolo že 5883 krav s povprečno mlečnostjo 3652 litrov in 3,78 % tolišče. Pretežni del krav je uvrščen v višjo obliko kontrole proizvodnosti (A). Seleksijska služba se je z delom in rezultati uveljavila v jugoslovanskem prostoru s prodajo plemenskih živali. Rejci plemenske živine so s prodajo plemenskih krav in telic iztržili 15 milijonov dinarjev več kakor, če bi jih prodali za zakol.

Pretežni del krav osemenjujemo, za prirodni pripust na redimo 12 bikov. Leta 1980 je bilo osemenjenih 20.012 krav z 68 % uspehom prve osemenitve, 30 % vseh osemenitev opravi služba na domu.

3. Proizvodnja mleka

Odkup mleka se je v zadnjih desetih letih povečal za 3,17 krat. Tovarna mlečnega prahu je leta 1980 v soboški občini odkupila 27.304.000 litrov mleka. Odkup v letu 1981 zaostaja za 6 %. Povprečno odkupujejo na gospodarstvo 4000 litrov, na kravo pa 1525 litrov mleka. Tržna proizvodnja je v največji meri odvisna od malih proizvajalcev, ki redijo v povprečju 2,4 krave. V proizvodnjo mleka je bilo v razmerju na proizvodnjo mesa vloženi malo sredstev. Odkupna mreža, transport in predelava mleka sloni na sodobni tehnologiji, higienska proizvodnja pa je pod nadzorom.

Delež družbene proizvodnje v skupni proizvodnji mleka je skromen.

4. Prašičereja

Tudi v organizirani proizvodnji prašičev je bil dosežen napredek. Največji je v družbeni proizvodnji, ki bo z naložbo novih hlevov zagotovila prirajo 100.000 prašičev letno. Priraja v kooperaciji kmetijske zadruga se v zadnjih letih prav tako žiri in je leta 1980 dosegla 16.800 prašičev. Iz proste reje odkup prašičev upada in je v istem letu dosegel le 9000, kar je za 5000 manj, kakor je bil odkup v letu 1978. Obstoja neskladje med številom plemenskih svinj in stojišči za prašiče. Po srednjeročnem planu bodo v kooperacijski proizvodnji redili 3500 kosov plemenskih svinj in 32.000 prašičev. Zaradi neuskkljenih cen so pristona nihanja v prosti reji in prometu prašičev.

5. Perutinarstvo

Kooperacijska reja piščancev je v desetletju dosegla izreden razvoj. V okviru delovne organizacije je vzpostavljena celotna delitev dela od proizvodnje jaje, piščancev, zakona in mešalnice krmil na dohodkov-

nih odnosih. V tej organizaciji so leta 1980 ustvarili prirejo 2.900.000 komadov valilnih jajc, 3.500.000 kosov piščancev, 6.500 ton mesa, to je trikrat več kakor leta 1970. Kmečka reja kokoši in promet z jajci za industrijsko pridelavo je v stalnem upadanju. Leta 1971 so odkupili še preko 8 milijonov jajc, leta 1980 pa le 186.000. Razlogi so v destimulativni odkupni ceni, vezani na tako ceno jajčnega prahu in v čedalje večjem številu kmetij, ki opušta ali zelo zmanjšuje dvoriščno rejo kokoši.

6. Konjereja

V občini redimo le še 284 konj, kar je komaj četrtina števila v letu 1971. Razlogi so v preusmeritvi poljedelskih opravil na mehanizacijo, saj imamo evidentiranih okrog 5500 traktorjev. Od leta 1977 naprej vlagamo napore, da bi zadržali ali celo povečali stalež. Zato dobivajo rejci zrebret premijo in imajo pravico do brezplačnega pripusta. Za plemenitev je v reji zrebret noriške pasme, v letu 1980 pa je bilo pripuščeni 20 kobil.

7. Čebelarstvo

Evidentiranih je 7000 čebeljih panjev, 263 čebelarjev, ki so organizirani v 11 čebelarskih družinah in občinski zvezi. Število stagnira,

povečuje pa se število panjev, ki jih prevažajo zaradi paše. V okviru zveze deluje plemenilna postaja v Martjancih, ki zagotavlja rast dejavnosti. Čebelarji si od pravilnika o načinu in pogojih izkoriščanja čebelje paše obetajo v pasiščih več organiziranosti in reda.

8. Krmila

Za stalež govedi in prašičev ne pridelamo dovolj lastne krme. Oskrba od drugod je čedalje težja (uvoz) in dražja (koruza). Na lastnih površinah bi lahko pridelali več koruske tako koncentrirane, kakor voluminozne, predvsem sena. Letno moramo dokupiti od 40 — 50 tisoč ton krmil. Težave pri oskrbi povzročajo pomanjkanje obratnih sredstev za zagotovitev zalog in deviz za nakup beljakovinskih komponent. Tudi zmogljivosti mešalnice v M. Soboti komaj zadoščajo za družbeno proizvodnjo, skladišče v silosih pa je dovolj. Predvidena je gradnja mešalnice v Lipovcih z zmogljivostjo 30 ton na uro in gradnja nove kafilerije. Sedanja kafilerija je namreč dotrajala, je na neprimeren mestu in ima tudi premajhne zmogljivosti. Za navedene naložbe bo potrebno še skleniti ustrezne sporazume za zagotovitev sredstev in zagotovitev lokacije.

— Sklepi in priporočila Izvršnega sveta

Poročilo je obravnaval izvršni svet in ugotovil, da smo v soboški občini dosegli na področju živinoreje pomembne dosežke, tako v osnovni proizvodnji, kakor tudi v predelavi. V prizadevanjih za zagotovitev hrane, ki imajo v sedanjem gospodarskem položaju in v okviru srednjeročnih usmeritev pomembno mesto, morajo biti ukrepi za nadaljnji razvoj živinoreje usmerjeni predvsem na naslednje ključne postavke:

— z ustrezno družbeno akcijo je potrebno doseči višje poprečne hektarske pridelke koruske za seme in za silažo. Za to nalogo se mora še bolj angažirati pospeševalna služba, zagotoviti je potrebno dober sortni in kvaliteten semenski izbor in regres na semena.

NOSILCI: Koordinacijski odbor za intenziviranje rastlinske proizvodnje, KZ Panonka, ŽVZ M. Sobota, KG Rakičan in skupnost za pospeševanje kmetijstva;

— povečevati družbene površine zemlje z nakupom in melioracijami in na njih organizirati pridelovanje krme

NOSILCI: KG Rakičan, KZ Panonka, Kmetijska zemljiška skupnost;

— usposabljanje travnikov za večje pridelke krme, uvajati sodobnejše izkoriščanje trave in uvajati pridelovanje drugih visokovrednih krmnih rastlin (soja, bob, lupina), tudi strniščnih posevkov.

NOSILCI: KG Rakičan, KZ Panonka, pospeševalna služba;

— usmerjati goriški predel občine, poleg sadjarstva in semenskih trav, tudi v področje intenzivnejše govedoreje, predvsem v rejo krav, prirajo mleka in telet. V ta namen združevati zemljo, ki se ponuja v obliki oplojevalne ali je neobdelana, za družbeno organizirano proizvodnjo, ki bo omogočala za pridelovanje krme in za povečanje govedoreje.

NOSILCI: KG Rakičan, Kmetijska zemljiška skupnost, KZ Panonka, Tovarna mlečnega prahu;

— skleniti dogovor med KZ Panonko in KG Rakičan o razmejitvi ozib v stojišča za pitano govedo glede na razpoložljivo število telet;

— zaustaviti upadanje števila krav v osnovni čredi:

a) z usmerjeno gradnjo hlevov v večje število stojišč za krave

b) s prednostnim nakupom plemenskih telic in zagotovitvijo žstev za njihov nakup

c) z večjim remontom osnovne črede — (doseči 15 %)

d) z večjim vključevanjem predelovalnih organizacij tudi na dročje osnovne proizvodnje

e) z razširitvijo črede v KG Rakičan ob pogojih ekonomičnejše iraje mleka in telet.

NOSILCI: ŽVZ M. Sobota, KZ Panonka, KG Rakičan, Mesna industrija, Tovarna mlečnega prahu in Skupnost za pospeševanje kmetijstva;

— sestaviti predlog odloka o načinu oplojevanja živali na območju občine M. Sobota in predložiti skupščini v prvem polletju 1982 leta

NOSILCI: Komite za družbeno planiranje in družbeno ekonomski razvoj;

— povečevati dohodkovno povezanost med rejci in predelavo ustvarjati večje zaupanje in soodgovornost za odnose znotraj reprodukcijskih celot.

NOSILCI: KZ Panonka, KG Rakičan, Mesna industrija, Tovarna mlečnega prahu;

— nadaljevati s poizkusi za prirejo telet od telic, ki so namenjene za zakol in pitati govedo na višjo težo

NOSILCI: ŽVZ M. Sobota, Mesna industrija, KG Rakičan, KZ Panonka;

— ugotoviti tista določila predpisov, za katera smatramo, da ne odražajo možnosti in potreb za razvoj živinoreje in predložiti zahtevo za njihovo spremembo ali dopolnitev

NOSILCI: ŽVZ M. Sobota, Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, kmetijska inšpekcija, veterinarska inšpekcija;

— organizirati učinkovito delo na odkrivanju, zdravljenju in preprečevanju mastitisnega obolenja vimeca.

NOSILCI: Veterinarska postaja, veterinarska inšpekcija, ŽVZ M. Sobota, Tovarna mlečnega prahu in Skupnost za pospeševanje kmetijstva;

— čimprej rešiti vprašanje lokacij novih hlevov KG RAKIČAN

NOSILCI: KG Rakičan, komite za urbanizem, Zavod za ekonomiko in urbanizem;

— zagotoviti vse potrebno, da se realizira načrtovana proizvodnja prašičev na farmi v Nemščaku.

NOSILCI: KG Rakičan, ABC Pomurka;

— uskladičiti prirejo pujskov v kooperacijski proizvodnji s kapaciteto stojišč in odpraviti vzroke za neizpolnjevanje dogovorjene prireje pujskov

NOSILCI: KZ Panonka, ŽVZ M. Sobota;

— proučiti potrebe in racionalnost pitanja prašičev na večjo težo

NOSILCI: Mesna industrija, KG Rakičan, ŽVZ M. Sobota, KZ Panonka;

— v perutninskem kompleksu zagotoviti rekonstrukcijo klavnice za izvozne pogoje

NOSILCI: DO Agromerkur, ABC Pomurka;

— narediti program za obnovo kmečke reje kokoši in proizvodnjo jajc za predelavo

NOSILCI: Tovarna mlečnega prahu, KZ Panonka;

— zavzeti se za gradnjo kafilerije in mešalnice krmil

NOSILCI: ABC Pomurka in Izvršni svet;

— združevati devizna sredstva za nakup krmnih komponent iz uvoza in pritegniti k sodelovanju tudi organizacije izven agrokomplesksa

NOSILCI: ABC Pomurka;

— zavzeti se za večjo odgovornost temeljnih bank pri združevanju sredstev za proizvodnjo hrane.

NOSILCI: Interna banka ABC Pomurka in Temeljna pomurska banka;

— dati prednost izvozu vseh proizvodov živilskega kompleksa in združevati devizna sredstva za reševanje ključnih vprašanj živinoreje in predelave

NOSILCI: ABC Pomurka z vsemi organizacijami v murskosoboski občini.